ARAŞTIRMA KONULARINI BELİRLEME TEKNİKLERİ

Yrd. Doç. Dr. Satı BOZKURT
Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi

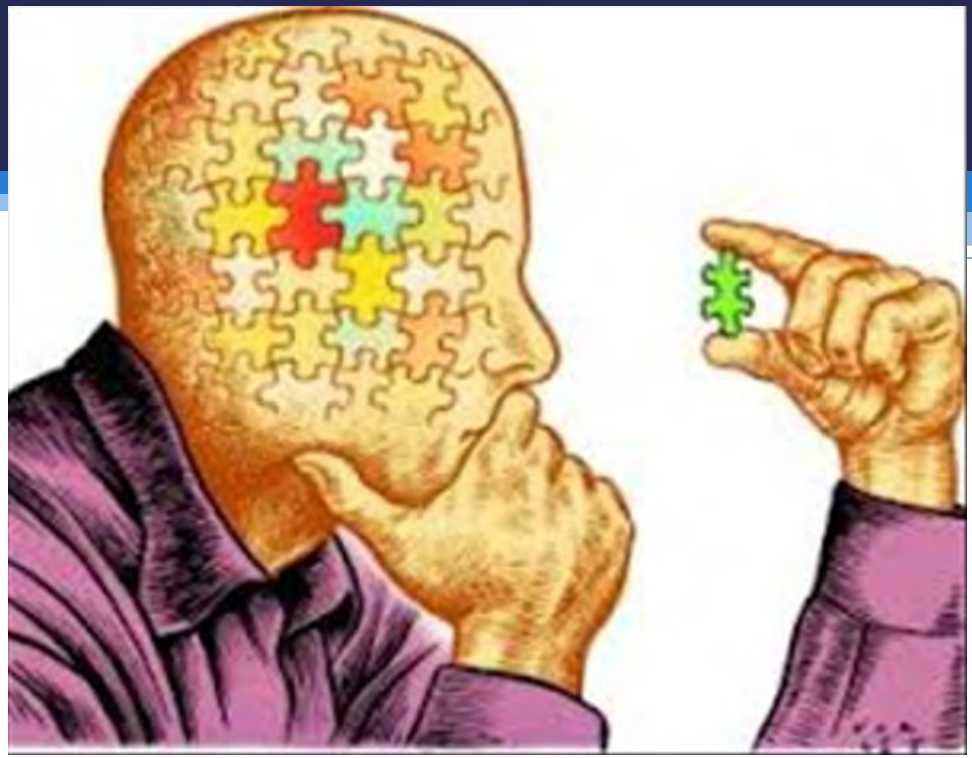

Hemşirelikte Araştırma

- Hemşireler var olan doğruları gerçekleştirmek,
- Alanlarına yeni bilgiler katmak,
- Mesleki bilgi birikimi sağlamak için araştırma yapar

Erdoğan S., Nahcivan N., Esin N, 'Hemşirelikte Araştırma' , 2014
Polit D., Beck C. T., 2010

Araştırma Konularını Belirlerken Şu Temel Kavramların farkında olmalıyız

- HİPOTEZ (DENENCE)
- DEĞİŞKEN
- TÜMEVARIM
- TÜMDENGELİM

Hipotez

- **Olgular ve olaylar hakkında varsayım niteliğindeki** açıklamalardır.

HİPOTEZ

- Mantıksal
- Kavramları açık ve belirgin
- Gözlenebilir
- Pratik bir gereksinimden kaynaklanan
- Hem **red** hem **kabul** olanaklarını sınayabilen
- Kullanabilir tekniklerle gerçekleştirilebilir
- Belirli bir **kuramla ilişkili** olmalıdırlar
- (Bilimde kuram veya teori; bir olgunun, sürekli olarak doğrulanmış gözlem ve deneyler baz alınarak yapılan bir açıklamasıdır.)

DEĞİŞKEN

Herhangi bir deneğe/şeye ait ve birden çok değer alabilen bir özellik/kavram demektir.

Değişebilen, yani birden çok değer alabilen her şey değişkendir

- Eğitim durumu
- Medeni durumu
- Cinsiyeti
- Yaşı

TÜMEVARIM

Sınırlı sayıda örneğe bakılarak genel hakkında fikir sahibi olunmasını sağlar

TÜMDENGELİM

Genele bakarak özel hakkında bilgi sahibi olunmasını sağlar

Bilimsel Araştırma Süreci Basamakları

Kavramsal Hazırlık →
1. Problemin sınırlanması ve düzenlenmesi
2. İlgili literatürlerin gözden geçirilmesi
3. Alan çalışmasının yapılması
4. Kavramsal çerçevenin tanımlanması
5. Hipotezlerin düzenlenmesi

Tasarım ve Planlama →
6. Araştırma tasarımının seçilmesi
7. Girişim protokolünün geliştirilmesi
8. Evrenin tanımlanması
9. Örnekleme planının tasarlanması
10. Araştırma değişkenlerini ölçerek yöntemlerin belirlenmesi,
11. Katılımcıların güvenliğini sağlayacak yöntemlerin geliştirilmesi
12. Araştırma planının sonlandırılması

Uygulama →
13. Veri toplanması
14. Verilerin analizi için hazırlanması

Analiz →
15. Verilerin analiz edilmesi
16. Sonuçların yorumlanması

Sonuçları Raporlandırma ve yayımlama →
17. Araştırma metninin yazılması
18. Sonuçların yayımlanması ve uygulamada kullanılması

Erdoğan S., Nahcivan N., Esin N, 'Hemşirelikte Araştırma' , 2014
Polit D., Beck C. T., 2010

Hemşirelik uygulamalarında bilimsel bilginin yararları;

- **Bakımın niteliğini,**
- **Meslekte profesyonelliği,**
- **Karar verme becerilerini,**
- **Sorumluluk alma ve devretme becerilerini geliştirir.**

Erdoğan S., Nahcivan N., Esin N, 'Hemşirelikte Araştırma' , 2014
LoBindo-VVood G., Haber J., 2010 , Polit D., Beck C. T., 2010

Araştırma Konusu Belirleme

Araştırma konusu belirlemede

- *araştırma konusu* ve
- *araştırma problemini* belirlemek başlangıçtır.

Erdoğan S., Nahcivan N., Esin N, 'Hemşirelikte Araştırma' , 2014

- Araştırma konusu; **problemi belirlemek için tüm unsurları içinde barındıran geniş bir alandır**.

- Araştırma problemi ise; araştırmacının ilgi duyduğu ve **alandaki bilgi açığı ve yetersizliği** olarak tanımlanır.

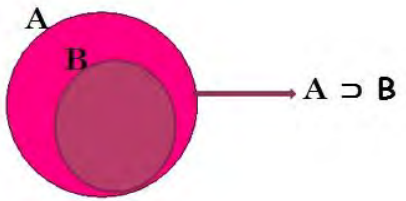

Erdoğan S., Nahcivan N., Esin N, 'Hemşirelikte Araştırma' , 2014

Araştırmanın fikir aşamasında;

- Fikirlerin netleştirilmesi,
- Çerçevenin çizilmesi,
- Açık, net ve belirgin hale getirilmesi

gerekir.

yunus.hacettepe.edu.tr/~hcingi/ist376a/2Bolum.doc
Erişim tarihi 10.10. 2014

Bu amaçla;

- Önceden yapılmış araştırmalar incelenmeli,
- Benzer konuların ne şekilde ele alındığı,
- Hangi verilerin kullanıldığı,
- Fikirlerin nasıl test edildiği,
- Sonuçlarının nasıl ölçüldüğü konularında

****Literatür taraması doğru bir şekilde yapılmalıdır.

yunus.hacettepe.edu.tr/~hcingi/ist376a/2Bolum.doc Erişim tarihi 10.10. 2014

Araştırma probleminin seçiminde;

- Genel ölçütler
- Özel ölçütler

Dikkate alınmalıdır.

yunus.hacettepe.edu.tr/~hcingi/ist376a/2Bolum.doc Erişim tarihi 10.10. 2014

- **Genel Ölçütler:**

Çözülebilirlik:

Problem araştırma ile çözülebilir mi?

Problemin çözülebilmesi için veri elde edilebilir mi?

Önemlilik:

Problem önemli mi? Teorik veya pratik bir yararı var mı?

Yenilik:

Problem özgün mü?

Araştırma daha önceden yapılan bir araştırmanın tekrarı mı?

Tekrarı olsa bile yenilik katacak veya topluma ışık tutacak bir özellik içeriyor mu? yeni bilgiler eklenebilir mi?

yunus.hacettepe.edu.tr/~hcingi/ist376a/2Bolum.doc Erişim tarihi 10.10. 2014

- **Genel Ölçütler:**

Araştırılabilirlik:

Araştırmaya katılanların gizlilik hakkı ve sağlıklarının tehlikeye atılmaması, pişmanlık duyabileceği davranışlara zorlanmaması, fiziksel ve psikolojik baskı altında bırakılmaması gerekir.

Anlamlılık:

Araştırmanın sonucunda varılacak bulguların, bilgilerin işe yarar olmaları gerekir.

Genellenebilirlik:

Araştırma alanının geniş, araştırmadan yararlanabilecek grubun büyük olması gerekir.

yunus.hacettepe.edu.tr/~hcingi/ist376a/2Bolum.doc Erişim tarihi 10.10. 2014

- **Özel Ölçütler :**

Alanda Yeterlilik:

Araştırmacının, araştırılan konuya ilişkin bilgisi, sonuçları değerlendirmeye yeterli mi?

Yöntem ve Teknik Bilgilerdeki Yeterlilik:

Araştırmacı, verilerin toplanması ve değerlendirilmesinde gerekli yöntem ve teknik bilgiye sahip mi?

Veri Toplama İznine Sahip Olmak:

Verilerin toplanmasına izin verilecek mi?

yunus.hacettepe.edu.tr/~hcingi/ist376a/2Bolum.doc Erişim tarihi 10.10. 2014

- **Özel Ölçütler :**

Zaman ve İmkan Yeterliliği:

Araştırmanın tamamlanabilmesi için gerekli zaman, eleman ve mali güç var mı?

Araştırmanın bu sebeplerden dolayı yarıda kesilmemesine güvence sağlandı mı?

İlgi Yeterliliği:

Araştırmacı, araştırma sonucunu savunabilecek cesarette mi?

Araştırmacı, konuyla ilgili mi?

yunus.hacettepe.edu.tr/~hcingi/ist376a/2Bolum.doc Erişim tarihi 10.10. 2014

Özel Ölçütler :

Güncellik :

Problem ilgi çekici ve güncel konulardan mı seçildi?

Teknik olanaklar:

İyi ve sıhhatli bir araştırma için uygun ortam sağlanabildi mi?

Teşvik:

Araştırma problemi, yeni araştırmaları teşvik edip, yeni gelişmelere yol açabilecek nitelikte mi?

yunus.hacettepe.edu.tr/~hcingi/ist376a/2Bolum.doc Erişim tarihi 10.10. 2014

- **Özel Ölçütler :**

Kaynak Yeterliliği:

Araştırmanın devamı, güvenilir ve yeteri sayıda kaynak bulunabilmesine bağlıdır.

yunus.hacettepe.edu.tr/~hcingi/ist376a/2Bolum.doc Erişim tarihi 10.10. 2014

- **Özel Ölçütler :**

Konu Sınırlandırılması :

Konu sınırlandırmaya uygun mu?

yunus.hacettepe.edu.tr/~hcingi/ist376a/2Bolum.doc Erişim tarihi 10.10. 2014

ÖZETLE İYİ BİR KONUNUN BELİRLEYİCİLERİ

- Araştırılabilir olmalı
- Uygulama veya kurama katkı sağlamalı
- Özgün olmalı
- Araştırmacının yetenek ve imkanlarıyla uyumlu olmalı

! Konu seçimi araştırmanın başarısındaki en önemli unsurdur.

- Araştırmacının ilgi alanının dışındaki konulara yönelmesi, araştırma süreci için zorluklar yaratabilir.

Seçilen konu şu sorulara cevap verebiliyorsa…

- Konunun **önemi** nedir?
- Konunun **uygulanabilirliği ne** düzeydedir?
- Konunun **özgünlük** düzeyi nedir?

Bu soruların yanıtını verebiliyorsak etkili bir konu seçimi sağlanabilir.

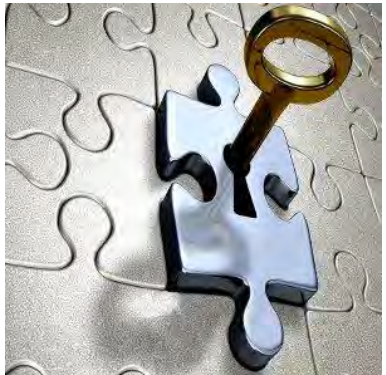

MUHTEMEL ARAŞTIRMA KONULARININ BELİRLENMESİ

Genel Konu Belirleme

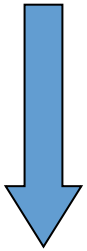

Konunun Daraltılması

Konu kapsamı nasıl olmalı?

- Konu belirlerken iyi bir sınırlandırma yapılamaması, konunun dağılmasına ve konsantrasyonun kaybolmasına neden olabilir.

- Konunun çok dar sınırlarda olması halinde ise istenen sonuçlara ulaşılamayacaktır.

Ön araştırmanın yararları

- Kuram ve uygulamalardan yola çıkarak
- Güçlü ve zayıf yönleri belirleyerek
- Daha önce yapılan tezleri inceleyerek
- Tartışarak
- Kaynak incelemesi yaparak

Konu belirlemede kaynak kullanımı

İnternet

- İnternetin sunduğu her bilginin kalitesinden emin olamayız.
- Bize yayın olarak sunulan her bilginin dürüst olduğundan emin olamayız

Arama Motorları

- Google (scholar-akademik)
- Pubmed
- Medline
- Web of science
- *Cochrane Library (derlemeler)
- *Scopus (ingilizce dışındaki yayınlar)
- TUBİTAK, Ulakbim Cahit Arf Bilgi Merkezi
- *YÖK (tezler)

ANADOLU ÜNİVERSİTE KÜTÜPHANELERİ KONSORSİYUMU (ANKOS)

- “ANKOS” 2000 yılında 12 üye kurumun üç veritabanı aboneliği ile kurulmuştur.

- Fen, matematik, sosyal bilimler, beşeri bilimler, tıp, tarım, işletme, eğitim, enformatik ve bilgisayar, ve mühendislik konularında bibliyografik ve tam metin veri tabanlarına erişmektedirler.

TEŞEKKÜRLER

Her başarının arkasında doğru bir karar vardır